

Voorlezen, voorleven

John Vervoort

Leerkracht Nederlands en recensent voor de Standaard der Letteren en Het Nieuwsblad.

De Standaard, maandag 25 maart 2019

Onderzoekers constateerden dat de leesbereidheid van leerlingen en leerkrachten Nederlands (opnieuw) daalt, dat de literaire kennis ondermaats is en dat we om dit te counteren 'top-down' moeten werken en leerlingen onder meer een leesbeleid moeten opleggen (DS 22 maart).

In de vele jaren dat ik mijn leerlingen de schoonheid en de complexiteit van taal en literatuur probeer bij te brengen, heb ik tal van didactieken zien passeren. Werkvormen hebben hun belang. Onder meer handboekenmakers (ooit was ik er ook één) moeten daarmee bezig zijn. Wat je nauwelijks in een didactiek kunt steken, is bezieling. Die kan alleen komen uit de man of vrouw die voor de klas staat, niet uit een handboek of een leerplan. Die begeestering pik je vooral op als je ooit in contact bent geweest met iemand die je voorleeft hoe mooi, belangrijk, boeiend en aantrekkelijk de kennis en inzichten zijn die je aanbiedt. Er is geen andere manier. Daarom moeten leerkrachten optimaal gestimuleerd worden om hun eigen stem te vinden en moeten rigide structuren zo veel mogelijk vermeden worden.

Lesgeven moet gestoeld zijn op kennis, en die moet worden geleerd. Leren is in essentie conservatief. Er zijn niet zoveel methoden om inzicht te krijgen in de subjunctief, de oorzaken van de Eerste Wereldoorlog of de tabel van Mendeljev. De leerlingen houtbewerking moeten ook leren om te gaan met sponningschaaf, centerpons en kitspuit. Die technieken biedt de leerkracht houtbewerking aan, maar vooral moet hij hout ademen en passie voor het schaven, boren, frezen en spijkeren doorgeven.

Er is maar één manier waarop een leerkracht Nederlands de liefde voor literatuur kan overbrengen, door er met passie over te spreken. Laat zien dat literatuur ertoe doet. Een voorbeeld: in het zesde jaar aso komt nogal wat toneel voorbij. Deze week deed advocaat Jef Vermassen pittige uitspraken over een moeder die haar kind heeft vermoord ('Ook een kindermoord kan een daad van liefde zijn'). Ik ben zeker niet de enige leerkracht die een link ziet met Medea of Iphigenia. Zelfs de mythen uit het Oude Griekenland worden zo actueel. Zo ontstof je de literatuur en wijs je op de functie en de relevantie ervan.

Dit is mijn credo. Ik geloof oprecht dat elke leerkracht zijn leerlingen een venster op de wereld moet aanbieden. Dat kan vooral als hij die leefwereld zo veel mogelijk het klaslokaal binnenbrengt. Leerlingen zijn als sponzen. Wij, leerkrachten, moeten hen alle kansen geven om die kennis, ervaring, schoonheid en verwondering op te zuigen. Dat doe je vooral door grootmoedig en uitbundig te geven en uit te stralen dat wat je vertelt waardevol is. Dan wordt (voor)lezen (voor)leven.